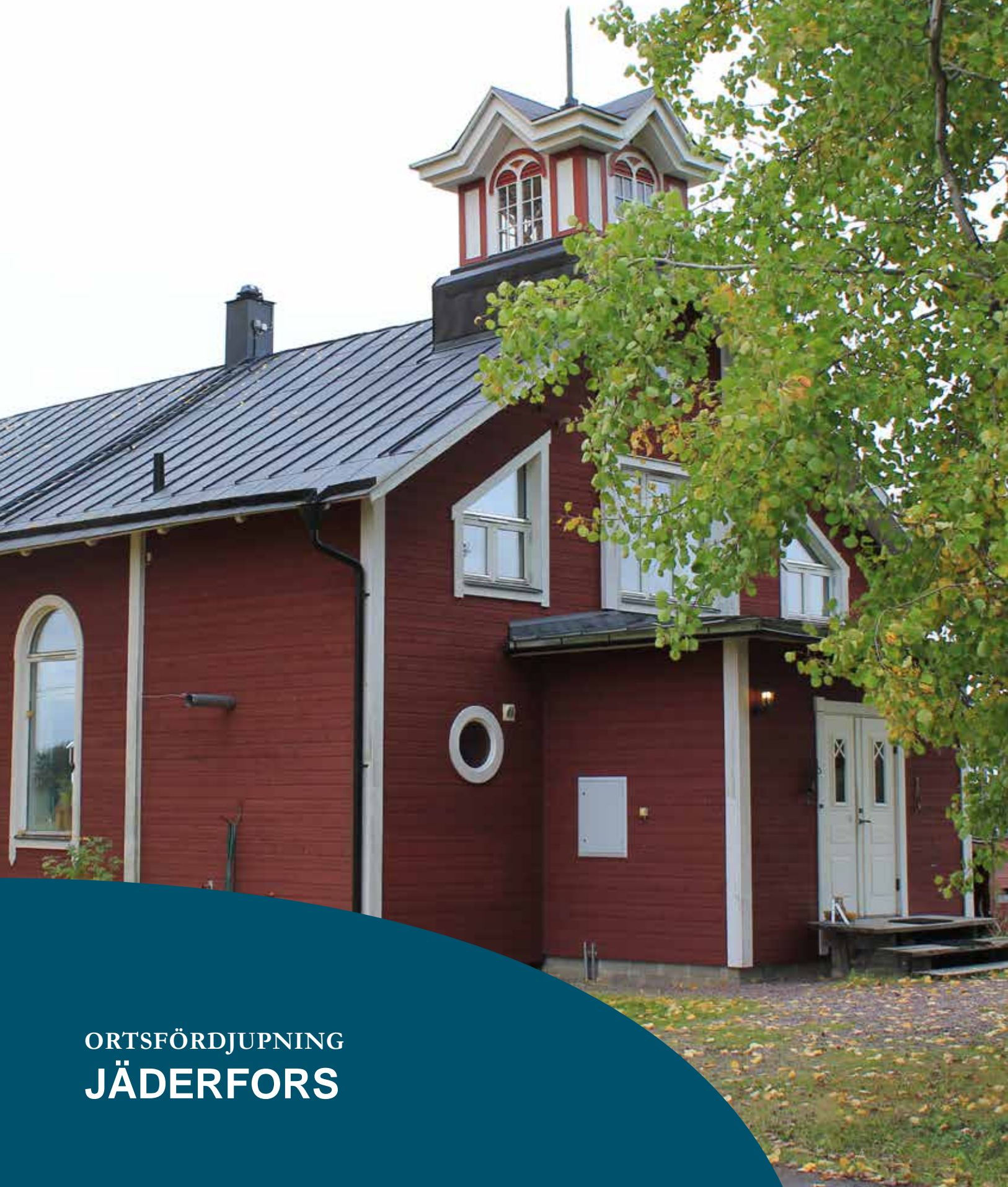

*Bönhuset i Jäderfors som numera
är omgjord till privatbostad.*

ORTSFÖRDJUPNING
JÄDERFORS

Jäderfors ligger en halvmil norr om Sandvikens centrum, efter vägen mot Järbo och Kungsberget. Byn ligger vid Jädraån och i tätorten bor cirka 500 personer. I dag finns begränsad service i byn, men Jäderfors har goda förutsättningar att utvecklas och ingår i ett prioriterat stråk för kommunens bebyggelseutveckling. På sikt kan Jäderfors komma att växa ihop med Sandviken. I tätorten bor cirka 300 personer. Begränsad service finns. Jäderfors har goda förutsättningar att utvecklas till serviceort med viss service.

STRATEGIER FÖR JÄDERFORS UTVECKLING

Jäderfors utvecklas som attraktiv ort för boende och företagande genom att:

- befintlig bebyggelse kompletteras och förtätas, med hänsyn till odlingslandskapet, för att Jäderfors på sikt ska växa ihop med Sandviken
- mark för nya bostäder planläggs
- den planerade Tuna trafikplats ger en direktanslutning till E16 för trafiken efter väg 541 från Jäderfors, vilket väsentligt förkortar restiden till Gävle och andra orter efter de stora trafikstråken
- kommunen verkar för att en gång- och cykelväg byggs mellan Jäderfors och Sandviken. Gång- och cykelvägen prioriteras av kommunen till länstransportplanen
- fler får möjlighet att ansluta sig till bredband
- Möjligheten att länka samman Jäderfors med Högbo och Sandviken utreds

Historik och beskrivning av orten

Bakgrund

Jäderfors ligger cirka fem kilometer norr om Sandviken, efter en allt mer trafikerad väg mot Järbo och den snabbt växande turistorten Kungsberget.

Inom Jäderforsbygden finns, förutom Jäderfors, nio mindre byar: Backa, Prästbricken, Storbodarna, Dalsäng, Råbäcken, Sunnanå, Herräng, Stenbäcken och Sunnanäng.

Bebyggelse

Utbyggnaden av Jäderfors skedde framförallt under 1800-talet och början av 1900-talet.

Jäderfors växte fram längs den gamla landsvägen som drogs mellan Järbo och Sandviken. Kärråsvägen sträcker sig genom orten från öst till väst och vägen kantas på båda sidor av villabebyggelse. Norr om nuvarande tätort, utefter Järbovägen, ligger den ursprungliga byn Jäderfors by.

Kulturmiljövärden

Jäderfors historia går ända tillbaka till cirka 3500 f. Kr. Här har man funnit några av de bästa stenåldersfynden i hela Gästrikland. Första gången Jäderfors nämns i skrift anses vara 1293.

Den äldsta bebyggelsen tros finnas i Storbodarna, där den äldsta fastigheten är från 1548. Jäderfors tätort växte fram intill den äldre landsvägen som drogs mellan Järbo och Sandviken på 1920-talet. Vid Jädraån finns rester av äldre kvarnverksamhet. Ett äldre namn på hela trakten kring Jäderfors var Forsbodarna. De äldre delarna vid Jäderfors by och Storbodarna har ett kulturhistoriskt värde kopplat till den långa kontinuiteten.

Verksamheter och småindustri

Jäderfors är i huvudsak en boendeort, vilket innebär att tillgången på verksamheter och mindre industrier är liten. Centralt i orten finns några mindre verksamheter.

Grönstruktur och rekreation

Jäderfors omges av öppna odlingslandskap och skogsområden samtidigt som Jädraån rinner rakt genom byn. Här finns också rekreationsområden i form av motionsspår och idrottsplats som ligger i anslutning till varandra, avskilt från bebyggelse, på den norra sidan av Järbovägen. Strax öster om orten finns en hästsportanläggning.

Torg/mötesplatser

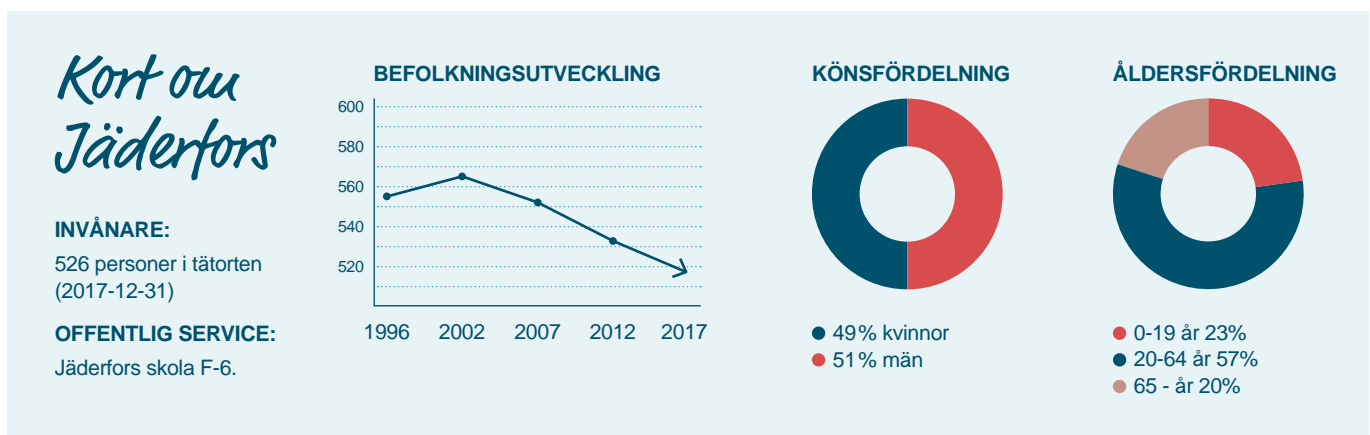
Jäderfors är främst en boendeort. Det har medfört att de naturliga mötesplatserna i stor utsträckning också försvunnit. Jäderfors har inget torg. Vid ortens södra infart finns en restaurang, som utgör den mest framträdande samlingsplatsen i Jäderfors, samt en återvinningsstation.

Offentlig och kommersiell service

I Jäderfors finns en F-6-skola. Utredning om förskola pågår. Öster om byn, på östra sidan av Järbovägen, ligger idrottsplatsen. I övrigt hänvisas invånarna i Jäderfors till i första hand Sandviken för offentlig och kommersiell service.

Kommunikationer

Kärråsvägen är huvudstråket som går rakt genom Jäderfors. Vägen kantas på båda sidor av bostadsbebyggelse och trafikeras av biltrafik, gång- och cykeltrafikanter samt kollektivtrafik. Järbovägen går öster om Jäderfors huvudsakliga bebyggelse.

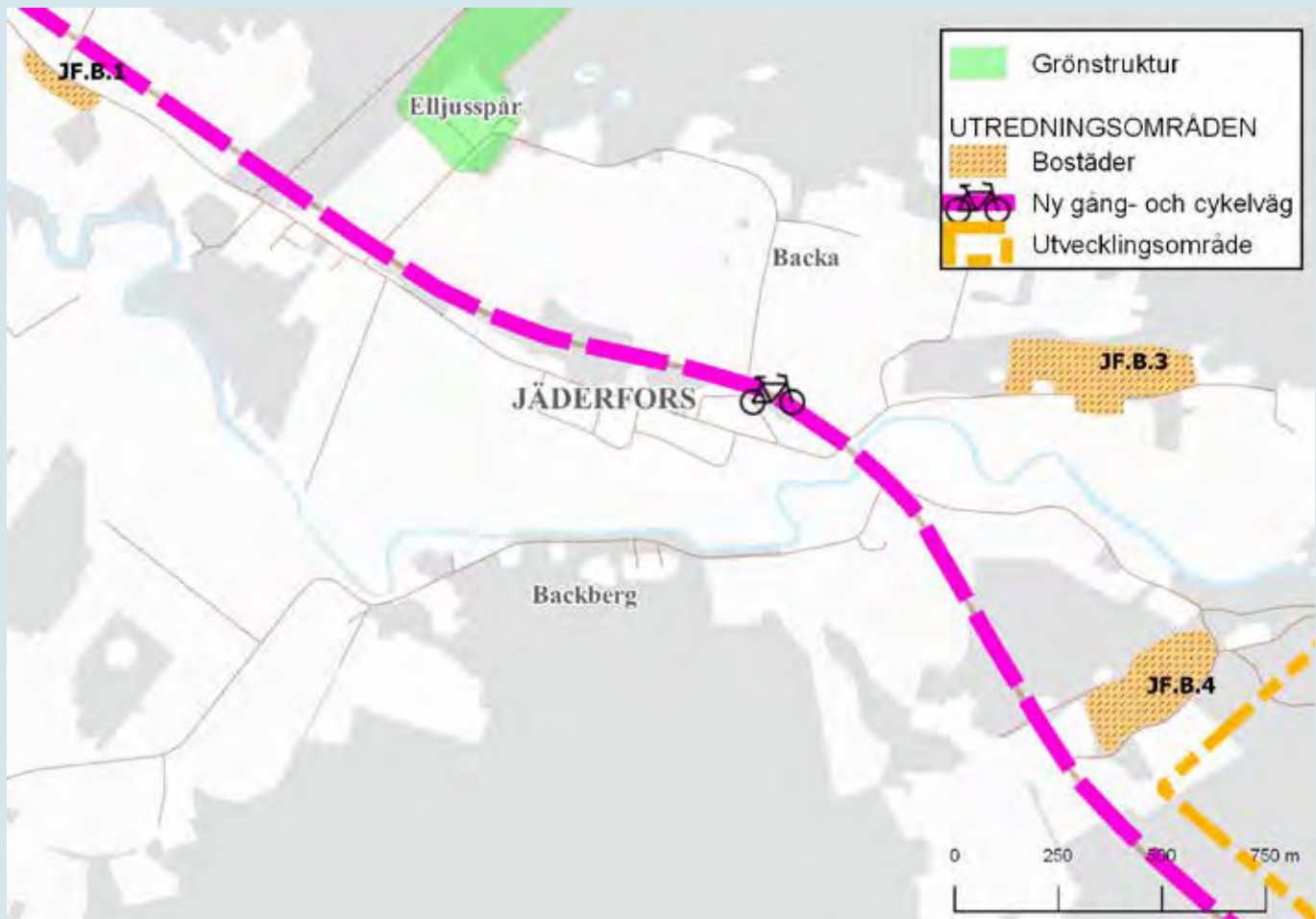
Jäderfors styrkor och svagheter

Jäderfors starka och svaga sidor, samt möjligheter och hot, har i ett tidigt skede av processen bakom översiktsplanen analyserats i en dialog där Ortsbefolkningen medverkat. Metoden som använts är en förenklad så kallad SWOT-analys.

De styrkor som framhölls var framför allt närhet till naturen, billiga hus, nära till Sandviken och Kungsberget, bra kollektivtrafik, lantlig idyll med öppet odlingslandskap. De svagheter som lyftes fram var bland annat bristande service, inga byggbara tomter, utspridd bebyggelse och avsaknad av handelsplats.

De möjligheter som lyftes fram var bland annat fritidshus som kan utvecklas till permanentboende, möjlighet att planlägga nya attraktiva bostäder, närhet till Sandviken och Kungsbergets utveckling samt cykelväg till Sandviken. De hot som identifierades i första hand var utflyttning, nedläggning av skola, handelsutveckling i Sandviken och mer trafik.

Framtida markanvändning i Jäderfors

Bostäder (B)

I Jäderfors finns i dag ingen obebyggd mark som är planlagd för ny bostadsbebyggelse.

Översiktsplanen redovisar förslag på komplettering till och förtätning av befintlig bebyggelse, med hänsyn till odlingslandskapet, som på sikt ska få Jäderfors att växa ihop med Sandviken.

JF.B.1. Område vid Kärråsvägen.

JF.B.2 Vakant nummer.

Öster om de centrala delarna av byn föreslås bebyggelse i ett mer lantligt läge nära ridanläggningen.

JF.B.3. Område vid Råbäcken.

Beaktande: Hänsyn tas till fornminnen.

JF.B.4. Område vid Stormuren, cirka sex tomter.

Kommunikation

Trafikverket är huvudman för Järbovägen. Övriga vägar har enskild drift.

Gång- och cykeltrafik

Pendlingsavståndet mellan Sandvikens tätort och Jäderfors är cirka sex kilometer. Många Jäderforsbor vill arbets- och studiependla med cykel in till centralorten. I dagsläget är väg 541 mellan Jäderfors och Sandviken hårt belastad och trafikmängderna beräknas öka ytterligare genom etableringar på Tuna handelsområde och ett ökat antal besökare på Kungsbärgets fritidsanläggning.

Pendling på vägen är i dagsläget inte trafiksäkert för de oskyddade trafikanterna och det finns ett stort behov av en avskild gång- och cykelväg. Kommunens vision är att Jäderfors och Sandvikens stad ska växa samman och en gång- och cykelväg mellan orterna är en viktig förutsättning för detta.

Kommunen ska verka för gång- och cykelväg mellan Jäderfors och Sandviken. Gång- och cykelvägen prioriteras av kommunen till länstransportplanen.

Natur, grönstruktur och rekreation

Det öppna odlingslandskapet föreslås bevaras. Det är viktigt att bevara grönområdet längst elljusspåret.

Fortsatt utveckling

För fortsatt utveckling av orten ser Sandvikens Kommun vikten av att utreda möjligheter att länka samman Jäderfors med Högbo och Sandviken.

Teknisk försörjning

Nya vatten- och avloppsledningar byggs mellan Sandviken och Jäderfors.

Bredband i form av fiber finns i Jäderfors. Fler anslutningar är möjliga.

En ny högspänningskabel kommer att läggas längs Backavägen till idrottsplatsen för alternativ matningsväg i Jäderfors. Anslutningar av föreslagna områden är möjliga.

Riktlinjer för Jäderfors

Bostäder

I Jäderfors ska ny bostadsbebyggelse i första hand ske som:

- Komplettering till och förtätning av befintlig bebyggelse.

Kulturmiljö

- Tillvarata jordbrukslandskapet i fortsatt utveckling.

Natur, grönstruktur och rekreation

- Värna om rika naturvärden som möjliggör ökad turism och friluftsliv.

Kommunikationer

- Verka för gång- och cykelväg mellan Jäderfors och Sandviken.

Verksamheter

- Tillvarata jordbruksmarkens potential för framtida etableringar.